מי לא מודה רבי עקיבא דצריך אימלוכי איתמר שמעתא קמיה דרבא אמר להון (א)שפיר אמר נחמני מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא רבן שמעון בן גמליאל היא דתניא [א]הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ואסור בראש וברגלים ובקנה ובכבד ובלב ובעופות ומותר בבשר דגים וחגבים רשב"ג אומר הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ומותר בראש וברגלים ובקנה ובכבד ובלב ובעופות ואין צריך לומר בשר דגים וחגבים וכן היה רשב"ג אומר קרביים לאו בשר ואוכליהן לאו בר אינש (א) אוכליהן כבשר לענין זביני לאו בר אינש מ"ש בשר עוף לתנא קמא דאסיר דעביד שליחא דמימליך עליה בשר דגים נמי עביד שליחא דאי לא משכח בישרא מימליך עליה דאמר [ב]אי לא משכחנא בישרא אייתי דגים וליתסרו אמר [ג]אביי [ב]כגון שהקיז דם דלא אכיל דגים אי הכי אפילו עופות נמי לא אכיל דאמר שמואל [ד]דמסוכר ואכיל בישרא דצפרא פרח לביה כצפרא ותניא אין מקיזין [ה]לא על דגים ולא על עופות ולא על בשר מליח [ו]ותניא הקיז דם לא יאכל לא חלב ולא גבינה ולא ביצים ולא שחליים ולא עופות ולא בשר מליח שאני עופות דאפשר על ידי שליקה (ב) [ז]אביי אמר כגון דכייבין ליה עיניה דדגים קשין לעינים אי הכי אכיל דגים דהא אמר שמואל נו"ן סמ"ך עי"ן נונא סמא לעינים ההוא סוף אוכלא:

מתני'

ר"ן

מי לא מודה רבי עקיבא דצריך אימלוכי. הלכך לענין מעילת שליח ודאי כיון דצריך אימלוכי ולא ממליך אדעתא דנפשיה קעביד ובעל הבית נמי סמיך דכל כמה דלא מימליך לא יתן להם כבד הלכך לא עשה שליחותו אבל לענין נדרים כיון דבכלל לישניה הוא דהא מימליך עליהם שליחא נודר אמאי סמיך אלא ודאי בכולהו אסר נפשיה: **איתמר שמעתא קמיה דרבא.** מאי דמתרץ אביי מתניתין דמעילה אליבא דר"ע ואמר להון שפיר אמר נחמני היינו אביי וקרי ליה הכי לפי שנתגדל בבית רבה בר נחמני: **מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא וכו' ומותר בראש וברגלים וכו'.** דכיון דצריך שליח לאימלוכי עלייהו ליתנהו בכלל בשר סתמא: **כגון שהקיז דם.** קודם נדרו וכיון שכן לא נתכוון לאסור בשר דגים דהא בלאו הכי לא אכיל מינייהו דהא קשו להקיז: **אי הכי אפילו עופות נמי לא אכיל.** וליסתרי בהו נמי ואמאי קתני אסור בעופות: **דסכר.** הקיז של כתפים: **דאפשר על ידי שליקה.** כשהן שלוקים הרבה לא מזקי ליה: **נו"ן סמ"ך עי"ן.** סימן היה עושה מאותיות של אלפא ביתא: **בסוף אוכלא.** סוף החולי: ולענין הלכה קיי"ל כרבי עקיבא דכל מידי דממליך עליה שליחא מיניה הוא דהא סתם לן תנא בפרק כל הבשר (חולין דף קד.) כרבי עקיבא אע"ג דלא ידעינן אי מחלוקת ואח"כ סתם או סתם ואח"כ מחלוקת אפ"ה נקטינן כוותיה חדא דמחמיר ועוד דהא מפרש בגמ' דמאן דפליג עליה דר"ע יחידאה הוא דהיינו רשב"ג וקיי"ל(ח) הלכה כר"ע מחבירו. הלכך הנודר מן הבשר אסור בכל מיני בשר ובעופות ובדגים כל שלא הקיז דם ולא כאיבין ליה עיניה מיהו דוקא באתרא דמימליך שליחא עלייהו אבל באתרא דלא מימליך עליה מותר דכל מידי דלא מימליך עליה לאו מיניה הוא. וזה שלא כדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בפרק תשיעי מהל' נדרים [הל' ו] דדגים לא מתסרי אלא באתרא דמימליך שליחא עלייהו ועופות מיתסרי בכל דוכתא. והוא מן התימה דבגמרא משוינן להו הילכך תרוייהו לא מיתסרי אלא באתרא דמימליך שליחא עלייהו וכשלא הקיז דם ולא כיבין ליה עיניה אבל הקיז דם וכיבין ליה עיניה אע"פ שאסור בעופות מותר בדגים. מיהו כי אמרינן דמותר בדגים כשהקיז דם וכיבין ליה עיניה לא שוו אהדדי דכשהקיז דם לא שרי בדגים אלא דוקא באוסר בשר על עצמו ליום ההקזה בלבד דכי האי גוונא אין דגים בכלל משום דבלאו הכי לא אכיל מינייהו ההוא יומא אבל אי אסר עליה בשר שמנה ימים או יותר דגים בכלל דאע"ג דלא איצטריך למסרינהו לההוא יומא משום אינך יומי אסרינהו ובדכיבין ליה עיניה אינו כן דאפילו באוסר לשלשים יום או יותר אין דגים בכלל שאין לומר שמפני הימים האחרים נדר שהרי אינו יודע מתי יתרפא שיצטרך לאסור דגים עליו. הרשב"א ז"ל. ולי לא שרי בדגים אלא אי נדר יומי דמוכחי לפום מאי דכיבין ליה עיניה דבלאו נדרא לא אכיל מנייהו: ומסתברא דבשר מליח אפי' ביומא דהקזה אסור דנהי דאין מקיזין על בשר מליח כיון דבשר ממש הוא ולא צריך שליחא לאמלוכי עליה כדגים מיתסר דיומא דהקזה לאו הוכחה מעליא הוא הלכך לא מהני אלא למידי דצריך שליחא מיהא לאמלוכי עליה כדגים אבל לגבי בשר מליח לא הוי הוכחה דאי לא תימא הכי אדקתני מותר בבשר דגים ליתני נמי ובבשר מליח דהוי רבותא טפי אלא ודאי כדאמרינן. ולענין חגבים בכל דוכתא שרו דלא ממליך עלייהו שליח כלל מדאמרינן דגים נמי עביד שליחא דממליך עלייהו ולא אמר דגים וחגבים. וכן כתב הרמב"ם ז"ל בפרק הנזכר שבכל מקום מותר בחגבים:

מתני'

רש"י

תריץ **מי לא מודה ר"ע דצריך אימלוכי.** שליח בבעל הבית ואע"ג דס"ל דמיניה הוא במילתא דצריך לאימלוכי הכי איבעיא ליה למימר שליח לבעל הבית רוצה אתה שאתן להם כבד וכיון דלא מימליך לא עשה שליחותו ופשע ושליח מעל אע"ג דסבר דמין בשר הוי: **לשמעתא.** האי תירוצא דקא מתרץ אביי: **בכל מיני בשר.** בין בהמה ובין חיה: **אסור בראש וכו'.** דכל הני מיני בשר נינהו ואפילו כבד: **רבן שמעון אומר מותר בראש וכו'.** דקסבר לאו מינא דבשר הם אבל בקרביים הכל מודו דמין בשר הוו הואיל ואית בהו שומן טפי מכל הנך מראש והכבד והלב והיינו דפליג עליה דר"ע דקא סבר כבד לאו מין בשר ור"ע סבר מיניה הוא: **וכן היה רבי שמעון אומר.** שמעתא אחריתי קרביים לאו בשר ואוכליהן לאו בר נש הוא. ואמרינן למאי הלכתא קרביים לאו בשר הוו הא אמרינן לעיל גבי נדרים אסור בכל מיני בשר ולא הוציא קרביים וקא מתרץ דהאי אוכליהן לאו בר נש לענין זביני שהקונה קרביים בדמי בשר שיכול לקנות הבשר וקונה קרביים לאו בר נש הוא דבטלה דעתו אצל בני אדם: **דעביד שליח דמימליך עליה.** דכי לא משכח בישרא מימליך עליה דבעל הבית ואמר לא משכחנא בישרא אלא בשר עוף ולהכי אסור דמיניה הוא: **דגים נמי כו' וליתסרי.** ואמאי מותר בבשר דגים: **כגון שהקיז דם.** בשעת הנדר דכיון דלא אכיל דגים בההיא שעתא לא נדר אדעתא דדגים ולא ממליך עליה כלל: **אפי'** (ג) **דעופות נמי כו'.** דלאו אדעתא דעופות נדר ולא מימליך עליה הוא וכיון דלא אכיל עופות השתא ליתסרי: **שאני עופות.** שאפשר להו בתקנתא להקיז דאפשר לאכלן ע"י שליקה אע"פ שהקיז דם ומידי דמצי למיכל בשום ענין נדר וממליך עליה ואסור: **כגון דכייבין ליה עיניה.** בשעת הנדר: **דדגים קשין לעינים.** וכל מילי דלא הוה מצי למיכל לא נדר אלא אדעתא דמידי דמצי למיכל ולהכי (ד) אדגים שרי ומן העופות אסור: **נו"ן סמ"ך עי"ן כו' בסוף אוכלא.** בסוף החולי שכבר עבר זמן מרובה שחשש בעיניו דהתם סם טוב לכאב העינים והאי דקא תני דגים קשים לעינים בתחלת אוכלא כשהתחיל לחשוש בעיניו ובשעת הנדר הוה תחלת אוכלא:

מתני'

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי' פ"ט מהל' נדרים הל"ו סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' ריז סעי' ח [וברב אלפס חולין פ"ח ד' רנז.]:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואוכליהן לאו בר איניש למאי הילכתא אוכליהן כבשר: **(ב)** שם רבא אמר כגון דכייבין: **(ג)** רש"י ד"ה אפילו עופות נמי וכו' דכיון דלא: **(ד)** ד"ה דדגים וכו' ולהכי בדגים שרי:

תוספות

אסור בראש וברגלים. דסבר רבי עקיבא דכל מאי דמימליך הוי מיניה: **מותר בראש.** דסבר כתנא קמא דרבי עקיבא דמימליך לא הוי מינו: **לענין זביני** [לאו איניש הוא] דשביק בשר וזבין קרביים: **שהקיז דם.** דקשיא לו הילכך מותר בדגים וחגבים: **עופות נמי** אין דרכם למיכל. ואמאי אסור בעופות: **שאני עופות דאפשר ע"י שליקה.** והא דאמר שמואל פרח לבו היינו ע"י צלי אבל דגים בין שלוק בין צלי קשה להקיז: **סוף אוכלא.** סוף החולי:

פירוש הרא"ש

מי לא מודה ר"ע דצריך אמלוכי. ומטעם זה חשיב ליה מינו שהרי על דבר שאינו מינו כלל אינו נמלך ומכל מקום לענין שליחותו לא חשיב עשה שליחותו שהרי שינה שהרי דרך השליח לימלך עליו ואין לו לעשות בלא דעת המשלחו: **מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא.** מה שם התנא דפליג על ר"ע במתני' אבל במעילה כולהו מודו: **אסור בכל מיני בשר.** בקר וצאן וחיה: **לאו בר איניש הוא.** אלא הדיוט: **אוכליהון כבשר** לענין זביני. מי שמניח בשר וקונה אלו: **כגון שהקיז דם דלא אכיל דגים.** ומסתמא לא נדר אלא מדבר שדרכו לאכול ביום נדרו: **ע"י שליקה.** דלא פרח לבו אלא כשאוכלהו צלי: **ההוא בסוף אוכלא.** כשפסק כאב החולי:

מסורת הש"ס

א) [שבת עד.], **ב)** עי' שו"ת מהרי"ק שורש לט' שמקשה כל כפל הלשון, **ג)** [במעילה כ: איתא רב פפא], **ד)** [גי' הערוך בערך סכר ד' דמסוכר וע' ע"ז כט. אלא לסיבורין], **ה)** [ע' תוספות ע"ז כט. ד"ה שני לדג], **ו)** ע"ז כט. ע"ש היטב, **ז)** [במעילה שם איתא ר"פ וע"ש גם שאר שינויים], **ח)** [עירובין מו:],

מוסף רש"י

מי לא מודה רבי עקיבא דצריך אימלוכי. היינו טעמא דכי נתן להן כבד מעל מפני שנתן להן מדעתו, דמי לא בעי אימלוכי בבעה"ב אם יתן להם כבד או לא וכיון דלא אימליך משום הכי מעל השליח, דכמי שנתן להן מדעתו דמי, ולא משום דאמרינן דתרי מילי נינהו אלא חדא מילתא נינהו (מעילה כ:). **שפיר קאמר נחמני.** היינו אביי דתריך הכי אפילו כר"ע דמי לא בעי לאימלוכי (שם). **מאן תנא דפליג עליה דר' עקיבא.** דסבירא ליה דכל מילי דמימלך עליה שליחא תרי מילי נינהו (שם). **בכל מיני בשר.** בין בהמה וחיה, וקרביים שלהם הוו מין בשר לדברי הכל, דאית בהו שומן טפי מראש ורגלים והנך (ראמ"ה בשמו). **ומותר בראש וברגלים כו'.** אלמא דקסבר תרי מילי נינהו (שם). **קרבים לאו בשר.** שמעתא אחריתי היא, אינן יפין לאכול כבשר, אע"ג דלענין נדרים הוו כבשר (ראמ"ה בשמו). **ואוכליהן לאו בר אינש.** כלומר האוכלן וקונה אותם בדמי שאר בשר, שאם יכול לקנות בשר בזוז ומניח הבשר ולוקח ליטרא קרביים בזוז, לאו בר אינש אלא כל אדם (מעילה כ:). **דעביד שליחא דמימליך עליה.** ומין בשר הוא ולהכי אוסר (מעילה כ:). **כגון שהקיז דם.** משום הכי אסור בבשר עופות (נ"א מותר בבשר דגים) משום דביום הקזה עסקינן דנדר, דכי נדר בכל בשר שראוי לו לאכול בו ביום נדר, אבל שאינן ראוין לו בו ביום הקזה ודאי לא נדר כגון דגים (שם). **אי הכי אפילו עופות נמי לא אכיל.** לא רגיל איניש למיכל ביום הקזה ולא נדר מניה (שם). **דמסוכר.** שהקיז דם בכתפיה ואכיל כו', אלמא דלא אכיל ההוא יומא ולא נדר מניה (שם). **ולא על בשר מליח.** שנשהתה במלח שני ימים ולילה אחת, דשוב אינו משיב את הנפש (שם). **כגון דכייבין ליה עיניה.** להכי אסור בבשר עופות (נ"א להכי אינו אסור בבשר דגים) דנדר מן הבשר ביומא דכייבין ליה עיניה שאינו אוכל דגים שקשין לעינים, אבל כל מין בשר אפילו בשר עופות אכיל, הלכך נאסר בכל מין בשר שראוי לו לאכול ומותר בדגים (שם).